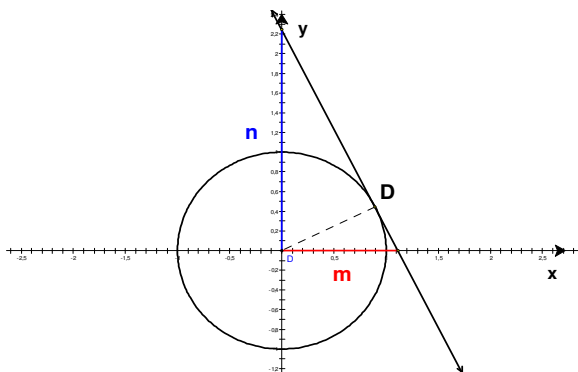

Zadatak 061 (Maturant, gimnazija)

Odredite jednadžbu tangente na luk kružnice $x^2 + y^2 = 1$ u prvom kvadrantu, tako da odsječak na osi y bude dvostruko veći od odsječka na osi x.

Rješenje 061

Napišimo jednadžbu tangente (pravca) u segmentnom obliku:

$$\frac{x}{m} + \frac{y}{n} = 1.$$

Iz uvjeta zadatka je

$$\left. \begin{array}{l} n = 2 \cdot m \\ \frac{x}{m} + \frac{y}{n} = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{x}{m} + \frac{y}{2 \cdot m} = 1 \quad / \cdot 2 \cdot m \Rightarrow 2 \cdot x + y = 2 \cdot m \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y = -2 \cdot x + 2 \cdot m \Rightarrow \left. \begin{array}{l} k = -2 \\ l = 2 \cdot m \end{array} \right\}.$$

Uvjet da pravac $y = k \cdot x + l$ bude tangenta kružnice $x^2 + y^2 = r^2$ glasi:

$$r^2 \cdot (k^2 + 1) = l^2.$$

Zato je:

$$\left. \begin{array}{l} x^2 + y^2 = 1 \\ k = -2, l = 2 \cdot m \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r^2 \cdot (k^2 + 1) = l^2 \\ r^2 = 1, k = -2, l = 2 \cdot m \end{array} \right\} \Rightarrow 1 \cdot (4 + 1) = 4 \cdot m^2 \Rightarrow 4 \cdot m^2 = 5 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow m^2 = \frac{5}{4} \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow m = \pm \frac{\sqrt{5}}{2}.$$

Budući da je riječ o prvom kvadrantu jednadžba tangente je:

$$\left. \begin{array}{l} k = -2 \\ l = 2 \cdot m \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} k = -2 \\ l = 2 \cdot \frac{\sqrt{5}}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} k = -2 \\ l = \sqrt{5} \end{array} \right\} \Rightarrow y = -2 \cdot x + \sqrt{5}.$$

Vježba 061

Odredite jednadžbu tangente na luk kružnice $x^2 + y^2 = 1$ u trećem kvadrantu, tako da odsječak na osi y bude dvostruko veći od odsječka na osi x.

Rezultat: $y = -2 \cdot x - \sqrt{5}.$

Zadatak 062 (Maturant, gimnazija)

Koliko iznosi površina dijela lika $x^2 + y^2 \leq 2 \cdot x + 2 \cdot y$ koji se nalazi u prvom kvadrantu?

Rješenje 062

$$x^2 + y^2 \leq 2 \cdot x + 2 \cdot y \Rightarrow x^2 - 2 \cdot x + y^2 - 2 \cdot y \leq 0 \Rightarrow x^2 - 2 \cdot x + 1 - 1 + y^2 - 2 \cdot y + 1 - 1 \leq 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (x-1)^2 + (y-1)^2 \leq 2 \Rightarrow S(1, 1), r = \sqrt{2}.$$

Dobili smo krug sa središtem $S(1, 1)$ i polumjerom $r = \sqrt{2}$.

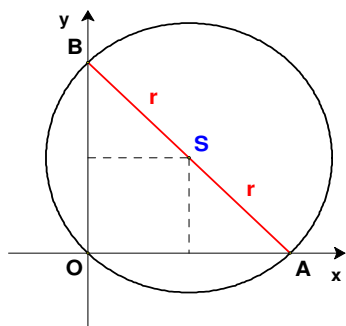
Odredimo presjek kružnice $(x-1)^2 + (y-1)^2 = 2$ i osi x:

$$\left. \begin{array}{l} (x-1)^2 + (y-1)^2 = 2 \\ y = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow (x-1)^2 + (0-1)^2 = 2 \Rightarrow (x-1)^2 + 1 = 2 \Rightarrow (x-1)^2 = 1 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow x-1 = \pm 1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x_1 = 1+1 \\ x_2 = -1+1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x_1 = 2 \\ x_2 = 0 \end{array} \right\}.$$

Analogno nađemo presjek kružnice $(x-1)^2 + (y-1)^2 = 2$ i osi y :

$$\left. \begin{aligned} (x-1)^2 + (y-1)^2 = 2 \\ x=0 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (0-1)^2 + (y-1)^2 = 2 \Rightarrow 1 + (y-1)^2 = 2 \Rightarrow (y-1)^2 = 1 / \sqrt{} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y-1 = \pm 1 \Rightarrow \left. \begin{aligned} y_1 = 1+1 \\ y_2 = -1+1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} y_1 = 2 \\ y_2 = 0 \end{aligned} \right\}.$$

Trokut OAB je pravokutan i jednakokračan:

$$|OA| = |OB| = 2, \quad r = |SA| = |SB| = \sqrt{2}.$$

Sa slike vidi se da je površina dijela lika koji se nalazi u prvom kvadrantu jednaka:

$$P = \frac{1}{2} \cdot r^2 \cdot \pi + \frac{|OA| \cdot |OB|}{2} \Rightarrow P = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot \pi + \frac{2 \cdot 2}{2} \Rightarrow P = \pi + 2.$$

Vježba 062

Koliko iznosi površina dijela lika $x^2 + y^2 \leq 2 \cdot x + 2 \cdot y$ koji se ne nalazi u prvom kvadrantu?

Rezultat: $P = \pi - 2.$

Zadatak 063 (Maturant, gimnazija)

Kako glasi jednačina hiperbole čija je jedna asimptota $y = \frac{1}{2} \cdot x$, te koja dira pravac $x + y + 1 = 0$?

Rješenje 063

Iz jednačine asimptote hiperbole dobije se:

$$\left. \begin{aligned} y = \frac{b}{a} \cdot x \\ y = \frac{1}{2} \cdot x \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{b}{a} = \frac{1}{2} \Rightarrow a = 2 \cdot b.$$

Uvjet da pravac $y = k \cdot x + l$ bude tangenta hiperbole $b^2 \cdot x^2 - a^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2$ glasi:

$$a^2 \cdot k^2 - b^2 = l^2.$$

Zato je:

$$x + y + 1 = 0 \Rightarrow y = -x - 1 \Rightarrow \left. \begin{aligned} k = -1, \quad l = -1, \quad a = 2 \cdot b \\ a^2 \cdot k^2 - b^2 = l^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 4 \cdot b^2 \cdot 1 - b^2 = 1 \Rightarrow 4 \cdot b^2 - b^2 = 1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 3 \cdot b^2 = 1 \Rightarrow b^2 = \frac{1}{3} \Rightarrow \left. \begin{aligned} a = 2 \cdot b \\ b^2 = \frac{1}{3} \end{aligned} \right\} \Rightarrow a^2 = 4 \cdot b^2 \Rightarrow a^2 = 4 \cdot \frac{1}{3} \Rightarrow a^2 = \frac{4}{3}.$$

Jednačina hiperbole je:

$$\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1 \Rightarrow \frac{x^2}{\frac{4}{3}} - \frac{y^2}{\frac{1}{3}} = 1 \Rightarrow \frac{3}{4} \cdot x^2 - 3 \cdot y^2 = 1.$$

Vježba 063

Kako glasi jednačina hiperbole čija je jedna asimptota $y = -\frac{1}{2} \cdot x$, te koja dira pravac $x + y + 1 = 0$?

Rezultat: $\frac{3}{4} \cdot x^2 - 3 \cdot y^2 = 1.$

Zadatak 064 (3A, TUPŠ)

Odredite jednađbe tangenata na elipsu $9 \cdot x^2 + 16 \cdot y^2 = 144$ koje su paralelne (usporedne) pravcu $5 \cdot x - 33 \cdot y - 20 = 0$.

Rješenje 064

Prvo odredimo kanonski oblik jednađbe dane elipse:

$$9 \cdot x^2 + 16 \cdot y^2 = 144 \quad /:144 \Rightarrow \frac{9 \cdot x^2}{144} + \frac{16 \cdot y^2}{144} = 1 \Rightarrow \frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{9} = 1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 = 16 \\ b^2 = 9 \end{array} \right\}$$

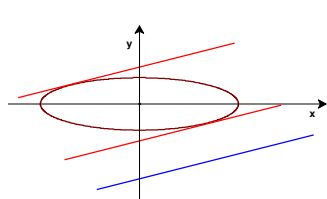
Zadanom pravcu nađemo koeficijent smjera k_1 :

$$5 \cdot x - 33 \cdot y - 20 = 0 \Rightarrow -33 \cdot y = -5 \cdot x + 20 \quad / \cdot \frac{-1}{33} \Rightarrow y = \frac{5}{33} \cdot x - \frac{20}{33} \Rightarrow k_1 = \frac{5}{33}$$

Budući da su tangente paralelne (usporedne) sa tim pravcem, njihov koeficijent smjera k_2 glasi:

$$\left. \begin{array}{l} k_1 = \frac{5}{33} \\ k_2 = k_1 - \text{uvjet paralelnosti} \end{array} \right\} \Rightarrow k_2 = \frac{5}{33}$$

Uvrštavajući sve poznate podatke u uvjet dodira pravca i elipse dobije se:

$$\left. \begin{array}{l} a^2 = 16, b^2 = 9, k_2 = k = \frac{5}{33} \\ a^2 \cdot k^2 + b^2 = l^2 - \text{uvjet dodira} \end{array} \right\} \Rightarrow 16 \cdot \left(\frac{5}{33}\right)^2 + 9 = l^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow l^2 = 16 \cdot \frac{25}{1089} + 9 \Rightarrow l^2 = \frac{400}{1089} + 9 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow l^2 = \frac{400 + 9801}{1089} \Rightarrow l^2 = \frac{10201}{1089} \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow l_{1,2} = \pm \sqrt{\frac{10201}{1089}} \Rightarrow l_{1,2} = \pm \frac{101}{33}$$

Tražene tangente su:

$$y = \frac{5}{33} \cdot x + \frac{101}{33}, \quad y = \frac{5}{33} \cdot x - \frac{101}{33}$$

Vježba 064

Odredite jednađbe tangenata na elipsu $9 \cdot x^2 + 16 \cdot y^2 = 144$ koje su paralelne (usporedne) pravcu $y = -x + 4$.

Rezultat: $y = -x + 5$, $y = -x - 5$.

Zadatak 065 (3A, TUPŠ)

Odredite jednađbe tangenata na elipsu $9 \cdot x^2 + 16 \cdot y^2 = 144$ koje su okomite na pravac $2 \cdot x - 3 \cdot \sqrt{2} \cdot y = 10$.

Rješenje 065

Prvo odredimo kanonski oblik jednađbe dane elipse:

$$9 \cdot x^2 + 16 \cdot y^2 = 144 \quad /:144 \Rightarrow \frac{9 \cdot x^2}{144} + \frac{16 \cdot y^2}{144} = 1 \Rightarrow \frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{9} = 1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 = 16 \\ b^2 = 9 \end{array} \right\}$$

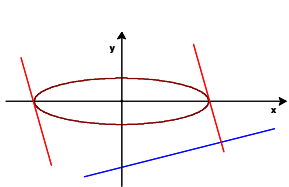
Zadanom pravcu nađemo koeficijent smjera k_1 :

$$2 \cdot x - 3 \cdot \sqrt{2} \cdot y = 10 \Rightarrow -3 \cdot \sqrt{2} \cdot y = -2 \cdot x + 10 \quad / \cdot \frac{-1}{3 \cdot \sqrt{2}} \Rightarrow y = \frac{2}{3 \cdot \sqrt{2}} \cdot x - \frac{10}{3 \cdot \sqrt{2}} \Rightarrow k_1 = \frac{2}{3 \cdot \sqrt{2}}$$

Budući da su tangente okomite na taj pravac, njihov koeficijent smjera k_2 glasi:

$$\left. \begin{aligned} k_1 &= \frac{2}{3 \cdot \sqrt{2}} \\ k_2 &= -\frac{1}{k_1} - \text{uvjet okomitosti} \end{aligned} \right\} \Rightarrow k_2 = -\frac{3 \cdot \sqrt{2}}{2}.$$

Uvrštavajući sve poznate podatke u uvjet dodira pravca i elipse dobije se:

$$\left. \begin{aligned} a^2 = 16, b^2 = 9, k_2 = k = -\frac{3 \cdot \sqrt{2}}{2} \\ a^2 \cdot k^2 + b^2 = l^2 - \text{uvjet dodira} \end{aligned} \right\} \Rightarrow 16 \cdot \left(-\frac{3 \cdot \sqrt{2}}{2}\right)^2 + 9 = l^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow l^2 = 16 \cdot \frac{9 \cdot 2}{4} + 9 \Rightarrow l^2 = 72 + 9 \Rightarrow l^2 = 81 / \sqrt{\quad} \Rightarrow l_{1,2} = \pm 9.$$

Tražene tangente su:

$$y = -\frac{3 \cdot \sqrt{2}}{2} \cdot x + 9, \quad y = -\frac{3 \cdot \sqrt{2}}{2} \cdot x - 9.$$

Vježba 065

Odredite jednadžbe tangenata na elipsu $25 \cdot x^2 + 36 \cdot y^2 = 900$ koje su okomite na pravac $x + y - 2 = 0$.

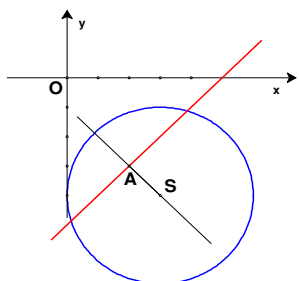
Rezultat: $y = x + \sqrt{61}, y = x - \sqrt{61}$.

Zadatak 066 (3A, TUPŠ)

Odredite sekantu kružnice koja odsijeca tetivu čije polovište je točka A ako je $A(2, -3)$, $(x - 3)^2 + (y + 4)^2 = 9$.

Rješenje 066

Sekanta je okomita na spojnicu središta S kružnice i točke A, i prolazi točkom A. Središte dane kružnice je:

$$\left. \begin{aligned} (x - p)^2 + (y - q)^2 = r^2 \\ (x - 3)^2 + (y + 4)^2 = 9 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} S(p, q) \\ S(3, -4) \end{aligned} \right\}.$$

Odredimo koeficijent smjera k_1 pravca SA:

$$\left. \begin{aligned} S(3, -4), A(2, -3) \\ k_1 = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \end{aligned} \right\} \Rightarrow k_1 = \frac{-3 + 4}{2 - 3} \Rightarrow k_1 = -1.$$

Budući da je sekanta okomita na pravac SA, njezin koeficijent smjera k_2 glasi:

$$\left. \begin{aligned} k_1 = -1 \\ k_2 = -\frac{1}{k_1} - \text{uvjet okomitosti} \end{aligned} \right\} \Rightarrow k_2 = 1.$$

Jednadžba sekante iznosi:

$$\left. \begin{aligned} k_2 = k = 1, A(2, -3) \\ y - y_1 = k \cdot (x - x_1) \end{aligned} \right\} \Rightarrow y + 3 = 1 \cdot (x - 2) \Rightarrow y + 3 = x - 2 \Rightarrow y = x - 2 - 3 \Rightarrow y = x - 5.$$

Vježba 066

Odredite sekantu kružnice koja odsijeca tetivu čije polovište je točka A ako je $A(1, 3)$, $x^2 + y^2 = 25$.

Rezultat: $y = -\frac{1}{3} \cdot x + \frac{10}{3}$.

Zadatak 067 (Carmen, ekonomska škola)

Za koje vrijednosti koeficijenta k pravac $y = k \cdot x$ mimoilazi kružnicu $x^2 + y^2 - 6 \cdot x - 6 \cdot y + 9 = 0$?

Rješenje 067

Ponovimo!

Uvjet da pravac $y = k \cdot x + l$ mimoilazi kružnicu $(x - p)^2 + (y - q)^2 = r^2$ glasi:

$$r^2 \cdot (1 + k^2) - (q - k \cdot p - l)^2 < 0.$$

Najprije iz opće jednadžbe kružnice $x^2 + y^2 - 2 \cdot p \cdot x - 2 \cdot q \cdot y + c = 0$ napišemo središnju ili centralnu jednadžbu $(x - p)^2 + (y - q)^2 = r^2$:

$$\left. \begin{array}{l} x^2 + y^2 - 6 \cdot x - 6 \cdot y + 9 = 0 \\ x^2 + y^2 - 2 \cdot p \cdot x - 2 \cdot q \cdot y + c = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} -2 \cdot p = -6 \\ -2 \cdot q = -6 \\ c = 9 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} p = 3 \\ q = 3 \\ c = 9 \end{array} \right\} \Rightarrow r = \sqrt{p^2 + q^2 - c} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r = \sqrt{3^2 + 3^2 - 9} \Rightarrow r = \sqrt{9 + 9 - 9} \Rightarrow r = \sqrt{9} \Rightarrow r = 3.$$

Računamo koeficijent k :

$$\left. \begin{array}{l} p = 3, q = 3, r = 3 \\ y = k \cdot x \Rightarrow k = k, l = 0 \\ r^2 \cdot (1 + k^2) - (q - k \cdot p - l)^2 < 0 \end{array} \right\} \Rightarrow 3^2 \cdot (1 + k^2) - (3 - k \cdot 3 - 0)^2 < 0 \Rightarrow 9 \cdot (1 + k^2) - (3 - 3 \cdot k)^2 < 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 9 + 9 \cdot k^2 - (9 - 18 \cdot k + 9 \cdot k^2) < 0 \Rightarrow 9 + 9 \cdot k^2 - 9 + 18 \cdot k - 9 \cdot k^2 < 0 \Rightarrow 18 \cdot k < 0 \quad /:18 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow k < 0 \Rightarrow k \in \langle -\infty, 0 \rangle.$$

Vježba 067

Za koju vrijednost koeficijenta k pravac $y = k \cdot x$ dodiruje kružnicu $x^2 + y^2 - 6 \cdot x - 6 \cdot y + 9 = 0$?

Rezultat: $k = 0$.

Zadatak 068 (Carmen, ekonomska škola)

Ako točke $A(6, 4)$ i $B(-8, 3)$ leže na elipsi nadite njezinu jednadžbu.

Rješenje 068

Budući da točke A i B leže na elipsi, njihove koordinate uvrstit ćemo u jednadžbu elipse i dobiti sustav od dvije kvadratne jednadžbe sa dvije nepoznanice:

$$\left. \begin{array}{l} A(6, 4), \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1 \\ B(-8, 3), \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \frac{6^2}{a^2} + \frac{4^2}{b^2} = 1 \\ \frac{(-8)^2}{a^2} + \frac{3^2}{b^2} = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \frac{36}{a^2} + \frac{16}{b^2} = 1 \\ \frac{64}{a^2} + \frac{9}{b^2} = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{supstitucije} \\ u = \frac{1}{a^2}, v = \frac{1}{b^2} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} 36 \cdot u + 16 \cdot v = 1 \\ 64 \cdot u + 9 \cdot v = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{metoda suprotnih} \\ \text{koeficijenata} \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 36 \cdot u + 16 \cdot v = 1 \quad / \cdot (-9) \\ 64 \cdot u + 9 \cdot v = 1 \quad / \cdot 16 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} -324 \cdot u - 144 \cdot v = -9 \\ 1024 \cdot u + 144 \cdot v = 16 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 700 \cdot u = 7 \Rightarrow u = \frac{7}{700} \Rightarrow u = \frac{1}{100} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} u = \frac{1}{100} \\ 64 \cdot u + 9 \cdot v = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow 64 \cdot \frac{1}{100} + 9 \cdot v = 1 \Rightarrow \frac{64}{100} + 9 \cdot v = 1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 9 \cdot v = 1 - \frac{64}{100} \Rightarrow 9 \cdot v = \frac{100 - 64}{100} \Rightarrow 9 \cdot v = \frac{36}{100} \quad /:9 \Rightarrow v = \frac{4}{100} \Rightarrow v = \frac{1}{25}.$$

Vraćamo se na supstitucije:

$$\left. \begin{array}{l} u = \frac{1}{a^2}, u = \frac{1}{100} \\ v = \frac{1}{b^2}, v = \frac{1}{25} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \frac{1}{a^2} = \frac{1}{100} \\ \frac{1}{b^2} = \frac{1}{25} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 = 100 \\ b^2 = 25 \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{x^2}{100} + \frac{y^2}{25} = 1 \cdot 100 \Rightarrow x^2 + 4 \cdot y^2 = 100.$$

Vježba 068

Ako točke A(-5, 1) i B(7, -5) leže na hiperboli nađite njezinu jednadžbu.

Rezultat: $x^2 - y^2 = 24$.

Zadatak 069 (Carmen, ekonomska škola)

Za koje vrijednosti koeficijenta $k \in R$ pravac $y = k \cdot x$ dodiruje kružnicu $(x - 10)^2 + (y - 10)^2 = 100$?

Rješenje 069

Ponovimo!

$$(a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Uvjet da pravac $y = k \cdot x + l$ bude tangenta kružnice $(x - p)^2 + (y - q)^2 = r^2$ glasi:

$$r^2 \cdot (1 + k^2) = (q - k \cdot p - l)^2.$$

$$\left. \begin{array}{l} y = k \cdot x \\ (x-10)^2 + (y-10)^2 = 100 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} y = k \cdot x + 0 \\ (x-10)^2 + (y-10)^2 = 100 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} l = 0 \\ p = 10, q = 10, r^2 = 100 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 100 \cdot (1 + k^2) = (10 - k \cdot 10 - 0)^2 \Rightarrow 100 + 100 \cdot k^2 = (10 - 10 \cdot k)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 100 + 100 \cdot k^2 = 100 - 200 \cdot k + 100 \cdot k^2 \Rightarrow 200 \cdot k = 0 \Rightarrow k = 0.$$

Vježba 069

Za koje vrijednosti koeficijenta $k \in R$ pravac $y = k \cdot x$ dodiruje kružnicu $(x - 5)^2 + (y - 5)^2 = 25$?

Rezultat: $k = 0$.

Zadatak 070 (Ivan, pomorska škola)

Krajevi promjera kružnice su točke A(0, -1) i B(4, -5). Nađite jednadžbu kružnice.

Rješenje 070

Ponovimo!

Promjer kružnice je dužina koja spaja dvije točke kružnice, a prolazi središtem kružnice.

Polumjer kružnice je dužina koja spaja središte kružnice sa bilo kojom točkom kružnice.

Ako točka P(x, y) raspolavlja dužinu \overline{AB} , $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$, tada je:

$$x = \frac{x_1 + x_2}{2}, \quad y = \frac{y_1 + y_2}{2}.$$

Međusobna udaljenost točaka $A(x_1, y_1)$ i $B(x_2, y_2)$ u ravnini je:

$$|AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}.$$

Budući da je dužina \overline{AB} promjer kružnice, središte S(p, q) kružnice je polovište dužine \overline{AB} :

$$\left. \begin{array}{l} A(0, -1) = A(x_1, y_1) \\ B(4, -5) = B(x_2, y_2) \\ S(p, q) = S\left(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{y_1 + y_2}{2}\right) \end{array} \right\} \Rightarrow S(p, q) = S\left(\frac{0+4}{2}, \frac{-1-5}{2}\right) = S(2, -3).$$

Polumjer kružnice možemo izračunati na dva načina.

1. inačica

Polumjer kružnice je dužina koja spaja središte kružnice sa bilo kojom točkom kružnice. Na primjer, za točke S i A duljina polumjera iznosi:

$$\left. \begin{array}{l} S(2, -3) = S(x_1, y_1) \\ A(0, -1) = A(x_2, y_2) \\ r = |SA| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2} \end{array} \right\} \Rightarrow r = \sqrt{(0-2)^2 + (-1+3)^2} \Rightarrow r = \sqrt{(-2)^2 + 2^2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r = \sqrt{4+4} \Rightarrow r = \sqrt{8} \Rightarrow r^2 = 8.$$

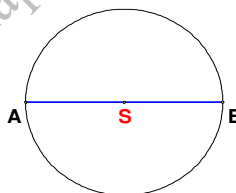
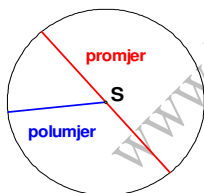
2. inačica

Poznato je središte S kružnice i jedna točka koja pripada kružnici, na primjet, točka A. Uvrstit ćemo koordinate točaka S i A u središnju jednadžbu kružnice i izračunati r:

$$\left. \begin{array}{l} S(p, q) = S(2, -3) \\ A(x, y) = A(0, -1) \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (0-2)^2 + (-1+3)^2 = r^2 \Rightarrow (-2)^2 + 2^2 = r^2 \Rightarrow 4+4 = r^2 \Rightarrow r^2 = 8.$$

Jednadžba kružnice glasi:

$$\left. \begin{array}{l} S(p, q) = S(2, -3) \\ r^2 = 8 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (x-2)^2 + (y+3)^2 = 8.$$

Vježba 070

Krajevi promjera kružnice su točke A(1, 0) i B(5, -4). Nađite jednadžbu kružnice.

Rezultat: $(x-3)^2 + (y+2)^2 = 8.$

Zadatak 071 (Tomislav, tehnička škola)

Kolika je udaljenost pravca $y = -\frac{4}{3} \cdot x + 6$ od tjemena parabole $y = x^2 - 4 \cdot x + 14$?

Rješenje 071

Ponovimo!

Graf kvadratne funkcije $f(x) = a \cdot x^2 + b \cdot x + c$ je parabola $y = a \cdot x^2 + b \cdot x + c$ s tjemenom u točki:

$$T\left(-\frac{b}{2 \cdot a}, \frac{4 \cdot a \cdot c - b^2}{4 \cdot a}\right).$$

Udaljenost točke $T(x_0, y_0)$ od pravca $A \cdot x + B \cdot y + C = 0$ iznosi:

$$d = \frac{|A \cdot x_0 + B \cdot y_0 + C|}{\sqrt{A^2 + B^2}}.$$

Najprije odredimo tjeme zadane parabole:

$$\left. \begin{array}{l} y = x^2 - 4 \cdot x + 14 \\ a = 1, b = -4, c = 14 \end{array} \right\} \Rightarrow T\left(-\frac{b}{2 \cdot a}, \frac{4 \cdot a \cdot c - b^2}{4 \cdot a}\right) \Rightarrow T\left(-\frac{-4}{2 \cdot 1}, \frac{4 \cdot 1 \cdot 14 - 16}{4 \cdot 1}\right) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow T\left(\frac{4}{2}, \frac{40}{4}\right) \Rightarrow T(2, 10).$$

Udaljenost pravca od tjemena parabole je:

$$y = -\frac{4}{3} \cdot x + 6 \quad / : 3 \Rightarrow 3 \cdot y = -4 \cdot x + 18 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 4 \cdot x + 3 \cdot y - 18 = 0 \\ A = 4, B = 3, C = -18 \end{array} \right\} \Rightarrow T(x_0, y_0) = T\left(2, \frac{10}{3}\right) \left. \begin{array}{l} \\ A = 4, B = 3, C = -18 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left[d = \frac{|A \cdot x_0 + B \cdot y_0 + C|}{\sqrt{A^2 + B^2}} \right] \Rightarrow d = \frac{|4 \cdot 2 + 3 \cdot 10 - 18|}{\sqrt{4^2 + 3^2}} \Rightarrow d = \frac{|8 + 30 - 18|}{\sqrt{16 + 9}} \Rightarrow d = \frac{|20|}{\sqrt{25}} \Rightarrow d = \frac{20}{5} = 4.$$

Vježba 071

Kolika je udaljenost pravca $6 \cdot x + 8 \cdot y + 1 = 0$ od tjemena parabole $y = x^2 - 4 \cdot x + 14$?

Rezultat: $d = 9.3.$

Zadatak 072 (Tony, gimnazija)

Pravac $y = 2 \cdot x - 14$ dodiruje elipsu $b^2 \cdot x^2 + a^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2$ čiji je linearni ekscentricitet $e = 2$.
Nađite poluos b.

Rješenje 072

Ponovimo!

Oсна једнадџба елипсе

$$b^2 \cdot x^2 + a^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2 \quad \text{ili} \quad \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1.$$

a) linearni ekscentricitet

$$e^2 = a^2 - b^2,$$

b) uvjet da pravac $y = k \cdot x + l$ bude tangenta elipse

$$a^2 \cdot k^2 + b^2 = l^2.$$

Iz uvjeta tangencionalnosti i formule za linearni ekscentricitet postavimo sustav једнадџbi:

$$\left. \begin{array}{l} y = 2 \cdot x - 14 \\ e = 2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} k = 2, l = -14 \\ e = 2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 \cdot 2^2 + b^2 = (-14)^2 \\ 2^2 = a^2 - b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 4 \cdot a^2 + b^2 = 196 \\ a^2 - b^2 = 4 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{metoda suprotnih} \\ \text{koeficijenata} \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 5 \cdot a^2 = 200 \quad / : 5 \Rightarrow a^2 = 40 \\ a^2 - b^2 = 4 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 = 40 \\ a^2 - b^2 = 4 \end{array} \right\} \Rightarrow 40 - b^2 = 4 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow b^2 = 40 - 4 \Rightarrow b^2 = 36 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow b = \pm \sqrt{36} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} b_1 = -6 \text{ nema smisla} \\ b_2 = 6 \end{array} \right\} \Rightarrow b = 6.$$

Vježba 072

Pravac $y = 2 \cdot x - 14$ dodiruje elipsu $b^2 \cdot x^2 + a^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2$ čiji je linearni ekscentricitet $e = 2$.
Nađite poluos a.

Rezultat: $2 \cdot \sqrt{10}.$

Zadatak 073 (Marijana, maturantica)

Nađi razliku velike i male poluosi elipse $x^2 + 9 \cdot y^2 - 2 \cdot x = 8$.

Rješenje 073

Ponovimo!

$$a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2 = (a-b)^2.$$

Translacija elipse

Jednadžba elipse kojoj su koordinate središta $S(p, q)$, a osi $2a$ i $2b$ (velika i mala os) usporedne (paralelne) s koordinatnim osima glasi:

$$\frac{(x-p)^2}{a^2} + \frac{(y-q)^2}{b^2} = 1.$$

$$\begin{aligned} x^2 + 9 \cdot y^2 - 2 \cdot x = 8 &\Rightarrow x^2 - 2 \cdot x + 9 \cdot y^2 = 8 \Rightarrow x^2 - 2 \cdot x + 1 - 1 + 9 \cdot y^2 = 8 \Rightarrow \\ &\Rightarrow (x^2 - 2 \cdot x + 1) - 1 + 9 \cdot y^2 = 8 \Rightarrow (x-1)^2 + 9 \cdot y^2 = 8 + 1 \Rightarrow (x-1)^2 + 9 \cdot y^2 = 9 \quad / : 9 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{(x-1)^2}{9} + \frac{9 \cdot y^2}{9} = 1 \Rightarrow \frac{(x-1)^2}{9} + \frac{y^2}{1} = 1 \Rightarrow \left. \begin{aligned} a^2 &= 9 \quad / \sqrt{} \\ b^2 &= 1 \quad / \sqrt{} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} a &= 3 \\ b &= 1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow a-b = 3-1 \Rightarrow a-b = 2. \end{aligned}$$

Vježba 073

Nadi razliku velike i male poluosi elipse $x^2 + 16 \cdot y^2 - 2 \cdot x = 15$.

Rezultat: 3.

Zadatak 074 (Tajana, EBB)

Provjeriti jesu li pravci $p_1 \dots y = -3 \cdot x + 23$ i $p_2 \dots 3 \cdot x - y + 5 = 0$ tangente kružnice $k \dots (x-3)^2 + (y-4)^2 = 10$.

Rješenje 074

Ponovimo!

Uvjet dodira pravca i kružnice

Kružnica $k \dots (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2$ i pravac $p \dots y = k \cdot x + l$ dodiruju se ako i samo ako vrijedi

$$r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2.$$

Provjeravamo je li pravac $p_1 \dots y = -3 \cdot x + 23$ tangenta kružnice $k \dots (x-3)^2 + (y-4)^2 = 10$.

$$\left. \begin{aligned} y &= -3 \cdot x + 23 \\ y &= k \cdot x + l \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} k &= -3 \\ l &= 23 \end{aligned} \right\}.$$

$$\left. \begin{aligned} (x-3)^2 + (y-4)^2 &= 10 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 &= r^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} p &= 3, \quad q = 4 \\ r^2 &= 10 \end{aligned} \right\}.$$

Ispitujemo uvjet dodira:

$$\left. \begin{aligned} k &= -3, \quad l = 23, \quad p = 3, \quad q = 4, \quad r^2 = 10 \\ r^2 \cdot (1+k^2) &= (k \cdot p - q + l)^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 10 \cdot (1+(-3)^2) = (-3 \cdot 3 - 4 + 23)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 10 \cdot (1+9) = (-9 - 4 + 23)^2 \Rightarrow 10 \cdot 10 = 10^2 \Rightarrow 100 = 100.$$

Pravac p_1 je tangenta kružnice k .

Provjeravamo je li pravac $p_2 \dots 3 \cdot x - y + 5 = 0$ tangenta kružnice $k \dots (x-3)^2 + (y-4)^2 = 10$.

$$\left. \begin{aligned} 3 \cdot x - y + 5 = 0 \\ y = k \cdot x + l \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} -y &= -3 \cdot x - 5 \quad / \cdot (-1) \\ y &= k \cdot x + l \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} y &= 3 \cdot x + 5 \\ y &= k \cdot x + l \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} k &= 3 \\ l &= 5 \end{aligned} \right\}.$$

$$\left. \begin{aligned} (x-3)^2 + (y-4)^2 &= 10 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 &= r^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} p &= 3, \quad q = 4 \\ r^2 &= 10 \end{aligned} \right\}.$$

Ispitujemo uvjet dodira:

$$\left. \begin{aligned} k=3, l=5, p=3, q=4, r^2=10 \\ r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 10 \cdot (1+3^2) = (3 \cdot 3 - 4 + 5)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 10 \cdot (1+9) = (9 - 4 + 5)^2 \Rightarrow 10 \cdot 10 = 10^2 \Rightarrow 100 = 100.$$

Pravac p_2 je tangenta kružnice k .

Vježba 074

Provjeriti je li pravac $p \dots 3 \cdot x + 4 \cdot y + 15 = 0$ tangenta kružnice $k \dots (x-2)^2 + (y-1)^2 = 25$.

Rezultat: Pravac p je tangenta kružnice k .

Zadatak 075 (Tina, gimnazija)

Kako glasi jednačba kružnice opisane trokutu što ga s koordinatnim osima zatvara pravac $3 \cdot x - 4 \cdot y = 24$?

Rješenje 075

Ponovimo!

Jednačbu pravca oblika

$$\frac{x}{m} + \frac{y}{n} = 1$$

nazivamo segmentnim oblikom jednačbe pravca. Točke $M(m, 0)$ i $N(0, n)$ su presjeci tog pravca s koordinatnim osima. Brojevi m i n se nazivaju odsječci ili segmenti na osima.

Talesov poučak: Svaki obodni kut nad promjerom kružnice je pravi.

Polovište hipotenuze pravokutnog trokuta je središte opisane kružnice tom trokutu.

Koordinate polovišta P dužine \overline{AB} , $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$, su

$$P \left(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{y_1 + y_2}{2} \right).$$

Ako je $S(p, q)$ središte kružnice, a r njezin polumjer, tada središnja jednačba kružnice glasi

$$(x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2.$$

Najprije odredimo točke koje su presjeci zadanog pravca s koordinatnim osima:

$$3 \cdot x - 4 \cdot y = 24 \Rightarrow 3 \cdot x - 4 \cdot y = 24 \quad / : 24 \Rightarrow \frac{3 \cdot x}{24} - \frac{4 \cdot y}{24} = 1 \Rightarrow \frac{x}{8} + \frac{y}{-6} = 1 \Rightarrow \left. \begin{aligned} M(8, 0) \\ N(0, -6) \end{aligned} \right\}$$

Budući da je trokut što ga s koordinatnim osima zatvara dani pravac pravokutan trokut, središte opisane kružnice je u polovištu hipotenuze \overline{MN} :

$$\left. \begin{aligned} M(x_1, y_1) = M(8, 0), N(x_2, y_2) = N(0, -6) \\ S(p, q) = S \left(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{y_1 + y_2}{2} \right) \end{aligned} \right\} \Rightarrow S(p, q) = S \left(\frac{8+0}{2}, \frac{0-6}{2} \right) \Rightarrow S(p, q) = S(4, -3).$$

Jednačba kružnice glasi:

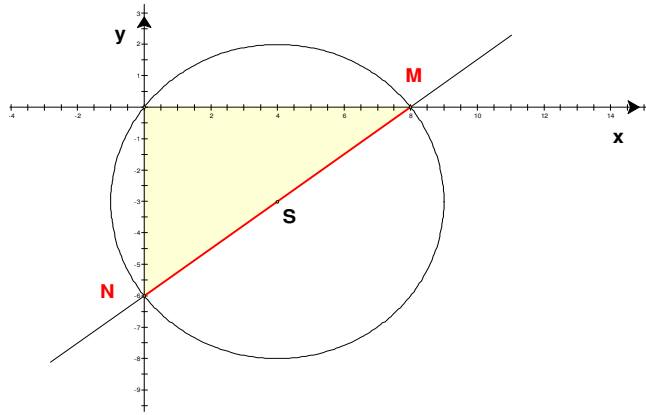
$$\left. \begin{aligned} S(p, q) = S(4, -3) \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (x-4)^2 + (y+3)^2 = r^2.$$

Polumjer r odredit ćemo tako da uvrstimo koordinate točke M (ili N) u jednačbu kružnice:

$$\left. \begin{aligned} M(x, y) = M(8, 0) \\ (x-4)^2 + (y+3)^2 = r^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (8-4)^2 + (0+3)^2 = r^2 \Rightarrow r^2 = 4^2 + 3^2 \Rightarrow r^2 = 16+9 \Rightarrow r^2 = 25.$$

Jednačba kružnice je:

$$(x-4)^2 + (y+3)^2 = 25.$$

Vježba 075

Kako glasi jednadžba kružnice opisane trokutu što ga s koordinatnim osima zatvara pravac

$$y = \frac{3}{4} \cdot x - 6?$$

Rezultat: $(x-4)^2 + (y+3)^2 = 25.$

Zadatak 076 (Lijepa Željka, srednja škola)

Odredi presjek pravca p i hiperbole ako je zadano: $2 \cdot x^2 - 3 \cdot y^2 = 50$, $y = x - 3$.

Rješenje 076

Ponovimo!

$$(a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Tražiti presjek hiperbole i pravca znači tražiti njihove zajedničke točke (ako postoje), tj. točke koje zadovoljavaju i jednadžbu hiperbole i jednadžbu pravca. Drugim riječima, ako je hiperbola dana jednadžbom $a^2 \cdot x^2 - b^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2$, a pravac jednadžbom $A \cdot x + B \cdot y + C = 0$, koordinate njihovih sjecišta su rješenja sustava:

$$\begin{cases} a^2 \cdot x^2 - b^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2 \\ A \cdot x + B \cdot y + C = 0. \end{cases}$$

Iz jednadžbe pravca izračunamo y i uvrstimo ga u jednadžbu hiperbole:

$$\begin{aligned} \left. \begin{array}{l} 2 \cdot x^2 - 3 \cdot y^2 = 50 \\ y = x - 3 \end{array} \right\} &\Rightarrow 2 \cdot x^2 - 3 \cdot (x-3)^2 = 50 \Rightarrow 2 \cdot x^2 - 3 \cdot (x^2 - 6 \cdot x + 9) = 50 \Rightarrow \\ &\Rightarrow 2 \cdot x^2 - 3 \cdot x^2 + 18 \cdot x - 27 = 50 \Rightarrow 2 \cdot x^2 - 3 \cdot x^2 + 18 \cdot x - 27 - 50 = 0 \Rightarrow \\ &\Rightarrow -x^2 + 18 \cdot x - 77 = 0 \quad / \cdot (-1) \Rightarrow x^2 - 18 \cdot x + 77 = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x^2 - 18 \cdot x + 77 = 0 \\ a = 1, b = -18, c = 77 \end{array} \right\} \Rightarrow \\ \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 1, b = -18, c = 77 \\ x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} &\Rightarrow x_{1,2} = \frac{18 \pm \sqrt{324 - 4 \cdot 1 \cdot 77}}{2 \cdot 1} \Rightarrow x_{1,2} = \frac{18 \pm \sqrt{324 - 308}}{2} \Rightarrow \\ &\Rightarrow x_{1,2} = \frac{18 \pm \sqrt{16}}{2} \Rightarrow x_{1,2} = \frac{18 \pm 4}{2} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x_1 = \frac{18+4}{2} \\ x_2 = \frac{18-4}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x_1 = \frac{22}{2} \\ x_2 = \frac{14}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x_1 = 11 \\ x_2 = 7 \end{array} \right\}. \end{aligned}$$

Sada računamo y:

- $\left. \begin{array}{l} y = x - 3 \\ x_1 = 11 \end{array} \right\} \Rightarrow y_1 = 11 - 3 \Rightarrow y_1 = 8.$
- $\left. \begin{array}{l} y = x - 3 \\ x_2 = 7 \end{array} \right\} \Rightarrow y_2 = 7 - 3 \Rightarrow y_2 = 4.$

Presjek pravca i hiperbole su točke:

$$A(11, 8) , B(7, 4).$$

Vježba 076

Odredi presjek pravca p i hiperbole ako je zadano: $2 \cdot x^2 - 3 \cdot y^2 = 50$, $x - y - 3 = 0$.

Rezultat: $A(11, 8) , B(7, 4).$

Zadatak 077 (Ana, gimnazija)

Kružnica prolazi točkom T(5, 1) i dira pravce $x - 2 \cdot y + 6 = 0$ i $x - 2 \cdot y - 4 = 0$. Kako glasi jednačba te kružnice?

Rješenje 077

Ponovimo!

$$a^2 - b^2 = (a-b) \cdot (a+b) \quad , \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2 .$$

$$a \cdot b = 0 \Leftrightarrow a = 0 \text{ ili } b = 0 \text{ ili } a = b = 0 .$$

Ako je S(p, q) središte kružnice, a r njezin polumjer, tada središnja jednačba kružnice glasi:

$$(x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 .$$

Kružnica k ... $(x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2$ i pravac t ... $y = k \cdot x + l$ se dodiruju ako i samo ako vrijedi:

$$r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 .$$

Napišimo eksplicitne jednačbe pravaca:

$x - 2 \cdot y + 6 = 0$	$x - 2 \cdot y - 4 = 0$
$-2 \cdot y = -x - 6$	$-2 \cdot y = -x + 4$
$-2 \cdot y = -x - 6 \quad /: (-2)$	$-2 \cdot y = -x + 4 \quad /: (-2)$
$y = \frac{1}{2} \cdot x + 3$	$y = \frac{1}{2} \cdot x - 2$
$k = \frac{1}{2} , l = 3$	$k = \frac{1}{2} , l = -2$

Uvrštavajući k i l od oba pravca u uvjet dodira kružnice i pravca imamo:

$$\bullet \left. \begin{array}{l} k = \frac{1}{2} , l = 3 \\ r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \left(\frac{1}{2} \right)^2 \right) = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 \right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \frac{1}{4} \right) = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 \right)^2 \Rightarrow \frac{5}{4} \cdot r^2 = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 \right)^2 .$$

$$\bullet \left. \begin{array}{l} k = \frac{1}{2} , l = -2 \\ r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \left(\frac{1}{2} \right)^2 \right) = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2 \right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \frac{1}{4}\right) = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)^2 \Rightarrow \frac{5}{4} \cdot r^2 = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)^2.$$

Sada se dobije:

$$\left. \begin{aligned} \frac{5}{4} \cdot r^2 &= \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3\right)^2 \\ \frac{5}{4} \cdot r^2 &= \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3\right)^2 = \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)^2.$$

Ako izraz s desne strane prebacimo na lijevu stranu, dobivamo razliku kvadrata koja u faktoriziranom obliku izgleda ovako:

$$\begin{aligned} \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3\right)^2 - \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)^2 &= 0 \Rightarrow \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 - \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)\right) \cdot \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 + \left(\frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right)\right) = 0 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 - \frac{1}{2} \cdot p + q + 2\right) \cdot \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 + \frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right) = 0 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 - \frac{1}{2} \cdot p + q + 2\right) \cdot \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3 + \frac{1}{2} \cdot p - q - 2\right) = 0 \Rightarrow 5 \cdot (p - 2 \cdot q + 1) = 0 \Rightarrow p - 2 \cdot q + 1 = 0 \Rightarrow \\ &\Rightarrow p = 2 \cdot q - 1. \end{aligned}$$

Iz $p = 2 \cdot q - 1$ dobivamo:

$$\left. \begin{aligned} p &= 2 \cdot q - 1 \\ \frac{5}{4} \cdot r^2 &= \left(\frac{1}{2} \cdot p - q + 3\right)^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{5}{4} \cdot r^2 = \left(\frac{1}{2} \cdot (2 \cdot q - 1) - q + 3\right)^2 \Rightarrow \frac{5}{4} \cdot r^2 = \left(q - \frac{1}{2} - q + 3\right)^2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{5}{4} \cdot r^2 = \left(\frac{5}{2}\right)^2 \Rightarrow \frac{5}{4} \cdot r^2 = \frac{25}{4} \cdot \frac{4}{5} \Rightarrow r^2 = 5.$$

Iskoristimo i činjenicu da točka $T(5, 1)$ pripada kružnici tako što ćemo koordinate točke uvrstiti u jednadžbu kružnice:

$$\left. \begin{aligned} T(x, y) &= T(5, 1) \\ (x - p)^2 + (y - q)^2 &= r^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (5 - p)^2 + (1 - q)^2 = r^2.$$

Dalje računamo:

$$\left. \begin{aligned} p &= 2 \cdot q - 1, \quad r^2 = 5 \\ (5 - p)^2 + (1 - q)^2 &= r^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (5 - (2 \cdot q - 1))^2 + (1 - q)^2 = 5 \Rightarrow (5 - 2 \cdot q + 1)^2 + (1 - q)^2 = 5 \Rightarrow \\ &\Rightarrow (6 - 2 \cdot q)^2 + (1 - q)^2 = 5 \Rightarrow 36 - 24 \cdot q + 4 \cdot q^2 + 1 - 2 \cdot q + q^2 = 5 \Rightarrow \\ &\Rightarrow 36 - 24 \cdot q + 4 \cdot q^2 + 1 - 2 \cdot q + q^2 - 5 = 0 \Rightarrow 5 \cdot q^2 - 26 \cdot q + 32 = 0 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \left. \begin{aligned} 5 \cdot q^2 - 26 \cdot q + 32 &= 0 \\ a = 5, \quad b = -26, \quad c = 32 \end{aligned} \right\} \Rightarrow q_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \Rightarrow q_{1,2} = \frac{26 \pm \sqrt{676 - 4 \cdot 5 \cdot 32}}{2 \cdot 5} \Rightarrow \\ &\Rightarrow q_{1,2} = \frac{26 \pm \sqrt{676 - 640}}{10} \Rightarrow q_{1,2} = \frac{26 \pm \sqrt{36}}{10} \Rightarrow q_{1,2} = \frac{26 \pm 6}{10} \Rightarrow \left. \begin{aligned} q_1 &= \frac{26 + 6}{10} \\ q_2 &= \frac{26 - 6}{10} \end{aligned} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} q_1 = \frac{32}{10} \\ q_2 = \frac{20}{10} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} q_1 = \frac{16}{5} \\ q_2 = 2 \end{array} \right\}.$$

Vraćamo se na zamjenu (supstituciju) $p = 2 \cdot q - 1$ pa računamo p_1 i p_2 .

$$\bullet \left. \begin{array}{l} q_1 = \frac{16}{5} \\ p_1 = 2 \cdot q_1 - 1 \end{array} \right\} \Rightarrow p_1 = 2 \cdot \frac{16}{5} - 1 \Rightarrow p_1 = \frac{32}{5} - 1 \Rightarrow p_1 = \frac{27}{5}.$$

$$\bullet \left. \begin{array}{l} q_2 = 2 \\ p_2 = 2 \cdot q_2 - 1 \end{array} \right\} \Rightarrow p_2 = 2 \cdot 2 - 1 \Rightarrow p_2 = 4 - 1 \Rightarrow p_2 = 3.$$

Jednadžbe kružnica su (postoje dvije kružnice):

$$\bullet \left. \begin{array}{l} p_1 = \frac{27}{5}, q_1 = \frac{16}{5}, r^2 = 5 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left(x - \frac{27}{5}\right)^2 + \left(y - \frac{16}{5}\right)^2 = 5.$$

$$\bullet \left. \begin{array}{l} p_2 = 3, q_2 = 2, r^2 = 5 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (x-3)^2 + (y-2)^2 = 5.$$

Vježba 077

Kružnica prolazi točkom $T(0, -4)$ i dira pravce $x - 3 \cdot y + 8 = 0$ i $3 \cdot x + y - 6 = 0$. Kako glasi jednadžba te kružnice?

Rezultat: $(x+9)^2 + (y+17)^2 = 250$, $(x+1)^2 + (y+1)^2 = 10$.

Zadatak 078 (Anita, gimnazija)

Odredi jednadžbu kružnice koja dira obje koordinatne osi i pravac $4 \cdot x - 3 \cdot y + 12 = 0$.

Rješenje 078

Ponovimo!

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Ako je $S(p, q)$ središte kružnice, a r njezin polumjer, tada središnja jednadžba kružnice glasi:

$$(x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2.$$

Kružnica $k \dots (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2$ i pravac $t \dots y = k \cdot x + l$ dodiruju se ako i samo ako vrijedi:

$$r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2.$$

Kada kružnica dira obje koordinatne osi, tada se njezino središte S nalazi:

ili na pravcu $y = x$ (simetrala I. i III. kvadranta),

ili na pravcu $y = -x$ (simetrala II. i IV. kvadranta).

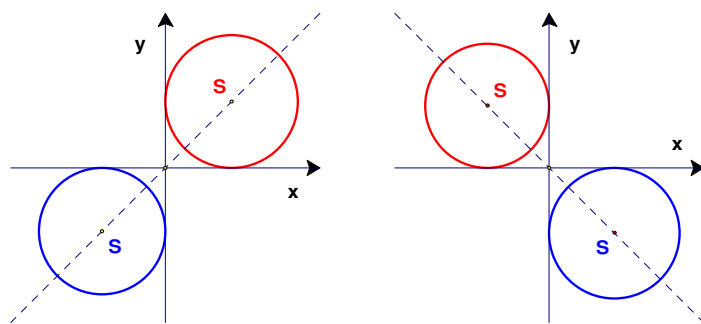
Budući da je $r = |p| = |q|$, jednadžba kružnice ima sljedeća 4 oblika:

$$(x-r)^2 + (y-r)^2 = r^2 \quad \text{središte u I. kvadrantu}$$

$$(x+r)^2 + (y-r)^2 = r^2 \quad \text{središte u II. kvadrantu}$$

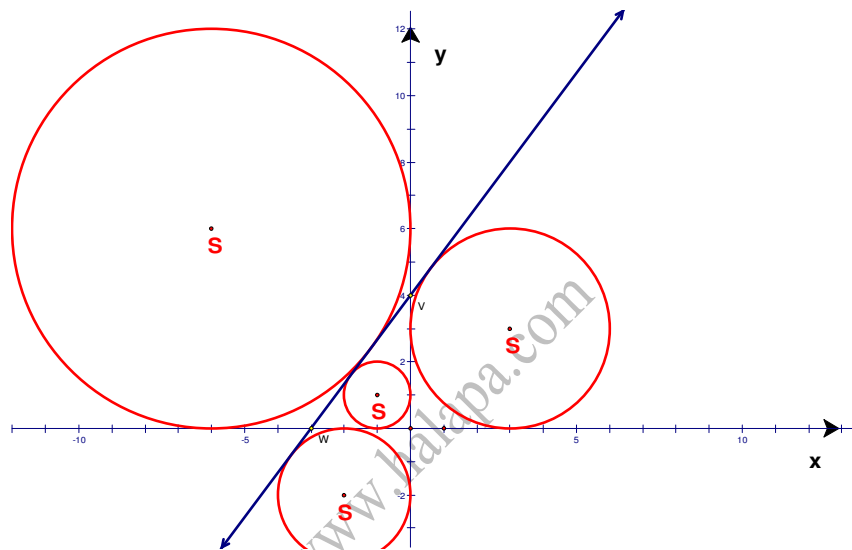
$$(x+r)^2 + (y+r)^2 = r^2 \quad \text{središte u III. kvadrantu}$$

$$(x-r)^2 + (y+r)^2 = r^2 \quad \text{središte u IV. kvadrantu}$$

Napišimo eksplicitnu jednadžbu zadanog pravca:

$$4 \cdot x - 3 \cdot y + 12 = 0 \Rightarrow -3 \cdot y = -4 \cdot x - 12 \quad /: (-3) \Rightarrow y = \frac{4}{3} \cdot x + 4 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} k = \frac{4}{3} \\ l = 4 \end{array} \right\}$$

Sa slike vidi se da središte kružnice može biti u prvom, drugom i trećem kvadrantu koordinatnog sustava.

- Neka je središte kružnice u prvom kvadrantu.

Uvrštavajući k i l u uvjet dodira kružnice i pravca imamo:

$$\left. \begin{array}{l} (x-r)^2 + (y-r)^2 = r^2, \quad p=r, \quad q=r \\ k = \frac{4}{3}, \quad l=4 \\ r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \left(\frac{4}{3}\right)^2\right) = \left(\frac{4}{3} \cdot r - r + 4\right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \frac{16}{9}\right) = \left(\frac{1}{3} \cdot r + 4\right)^2 \Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = \frac{1}{9} \cdot r^2 + \frac{8}{3} \cdot r + 16 \Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = \frac{1}{9} \cdot r^2 + \frac{8}{3} \cdot r + 16 \quad /: 9 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 25 \cdot r^2 = r^2 + 24 \cdot r + 144 \Rightarrow 25 \cdot r^2 - r^2 - 24 \cdot r - 144 = 0 \Rightarrow 24 \cdot r^2 - 24 \cdot r - 144 = 0 \quad /: 24 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 - r - 6 = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r^2 - r - 6 = 0 \\ a=1, \quad b=-1, \quad c=-6 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a=1, \quad b=-1, \quad c=-6 \\ r_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{1 - 4 \cdot 1 \cdot (-6)}}{2 \cdot 1} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{1 + 24}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{25}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{1 \pm 5}{2} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{1+5}{2} \\ r_2 = \frac{1-5}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{6}{2} \\ r_2 = -\frac{4}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = 3 \\ r_2 = -2 \text{ nema smisla} \end{array} \right\} \Rightarrow r = 3 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} p = 3 \\ q = 3 \end{array} \right\}.$$

Jednadžba kružnice glasi:

$$(x-3)^2 + (y-3)^2 = 9.$$

- Neka je središte kružnice u drugom kvadrantu.

Uvrštavajući k i l u uvjet dodira kružnice i pravca imamo:

$$\left. \begin{array}{l} (x+r)^2 + (y-r)^2 = r^2, \quad p = -r, \quad q = r \\ k = \frac{4}{3}, \quad l = 4 \\ r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \left(\frac{4}{3}\right)^2\right) = \left(-\frac{4}{3} \cdot r - r + 4\right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \frac{16}{9}\right) = \left(-\frac{7}{3} \cdot r + 4\right)^2 \Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = \left(4 - \frac{7}{3} \cdot r\right)^2 \Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = 16 - \frac{56}{3} \cdot r + \frac{49}{9} \cdot r^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = 16 - \frac{56}{3} \cdot r + \frac{49}{9} \cdot r^2 \quad / \cdot 9 \Rightarrow 25 \cdot r^2 = 144 - 168 \cdot r + 49 \cdot r^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 25 \cdot r^2 - 144 + 168 \cdot r - 49 \cdot r^2 = 0 \Rightarrow -24 \cdot r^2 + 168 \cdot r - 144 = 0 \quad / : (-24) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 - 7 \cdot r + 6 = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r^2 - 7 \cdot r + 6 = 0 \\ a = 1, \quad b = -7, \quad c = 6 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 1, \quad b = -7, \quad c = 6 \\ r_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r_{1,2} = \frac{7 \pm \sqrt{49 - 4 \cdot 1 \cdot 6}}{2 \cdot 1} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{7 \pm \sqrt{49 - 24}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{7 \pm \sqrt{25}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{7 \pm 5}{2} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{7+5}{2} \\ r_2 = \frac{7-5}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{12}{2} \\ r_2 = \frac{2}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = 6 \\ r_2 = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\text{postoje dvije kružnice} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = 6, \quad p_1 = -6, \quad q_1 = 6 \\ r_2 = 1, \quad p_2 = -1, \quad q_2 = 1 \end{array} \right\}.$$

Jednadžbe kružnica glase:

$$(x+6)^2 + (y-6)^2 = 36, \quad (x+1)^2 + (y-1)^2 = 1.$$

- Neka je središte kružnice u trećem kvadrantu.

Uvrštavajući k i l u uvjet dodira kružnice i pravca imamo:

$$\left. \begin{array}{l} (x+r)^2 + (y+r)^2 = r^2, \quad p=-r, \quad q=-r \\ k = \frac{4}{3}, \quad l=4 \\ r^2 \cdot (1+k^2) = (k \cdot p - q + l)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \left(\frac{4}{3}\right)^2\right) = \left(-\frac{4}{3} \cdot r + r + 4\right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 \cdot \left(1 + \frac{16}{9}\right) = \left(-\frac{1}{3} \cdot r + 4\right)^2 \Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = \left(4 - \frac{1}{3} \cdot r\right)^2 \Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = 16 - \frac{8}{3} \cdot r + \frac{1}{9} \cdot r^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{25}{9} \cdot r^2 = 16 - \frac{8}{3} \cdot r + \frac{1}{9} \cdot r^2 \quad / \cdot 9 \Rightarrow 25 \cdot r^2 = 144 - 24 \cdot r + r^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 25 \cdot r^2 - 144 + 24 \cdot r - r^2 = 0 \Rightarrow 24 \cdot r^2 + 24 \cdot r - 144 = 0 \quad / : 24 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r^2 + r - 6 = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r^2 + r - 6 = 0 \\ a = 1, \quad b = 1, \quad c = -6 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 1, \quad b = 1, \quad c = -6 \\ r_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{1 - 4 \cdot 1 \cdot (-6)}}{2 \cdot 1} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{1 + 24}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{25}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{-1 \pm 5}{2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{-1 + 5}{2} \\ r_2 = \frac{-1 - 5}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{4}{2} \\ r_2 = -\frac{6}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = 2 \\ r_2 = -3 \text{ nema smisla} \end{array} \right\} \Rightarrow r = 2 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} p = -2 \\ q = -2 \end{array} \right\}.$$

Jednadžba kružnice glasi:

$$(x+2)^2 + (y+2)^2 = 4.$$

Vježba 078

Odredi jednadžbu kružnice koja dira obje koordinatne osi i pravac $0.4 \cdot x - 0.3 \cdot y + 1.2 = 0$.

Rezultat: $(x-3)^2 + (y-3)^2 = 9$, $(x+6)^2 + (y-6)^2 = 36$, $(x+1)^2 + (y-1)^2 = 1$
 $(x+2)^2 + (y+2)^2 = 4$.

Zadatak 079 (Ana, gimnazija)

Napiši jednadžbu kružnice koja dira obje koordinatne osi i prolazi točkom $T(-2, 9)$.

Rješenje 079

Ponovimo!

$$(a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Ako je $S(p, q)$ središte kružnice, a r njezin polumjer, tada središnja jednadžba kružnice glasi:

$$(x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2.$$

Kružnica dira obje koordinatne osi pa je njezino središte jednako udaljeno od x - osi i od y - osi:

$$\left. \begin{array}{l} S(p, q) \\ p = q = r \end{array} \right\} \Rightarrow S(r, r).$$

Budući da je točka $T(-2, 9)$, kojom prolazi kružnica, u drugom kvadrantu ($T(x, y)$, $x < 0$, $y > 0$), slijedi:

$$\left. \begin{array}{l} S(p, q) \\ p = -r, \quad q = r \end{array} \right\} \Rightarrow S(-r, r).$$

Jednadžba tražene kružnice glasi:

$$(x+r)^2 + (y-r)^2 = r^2.$$

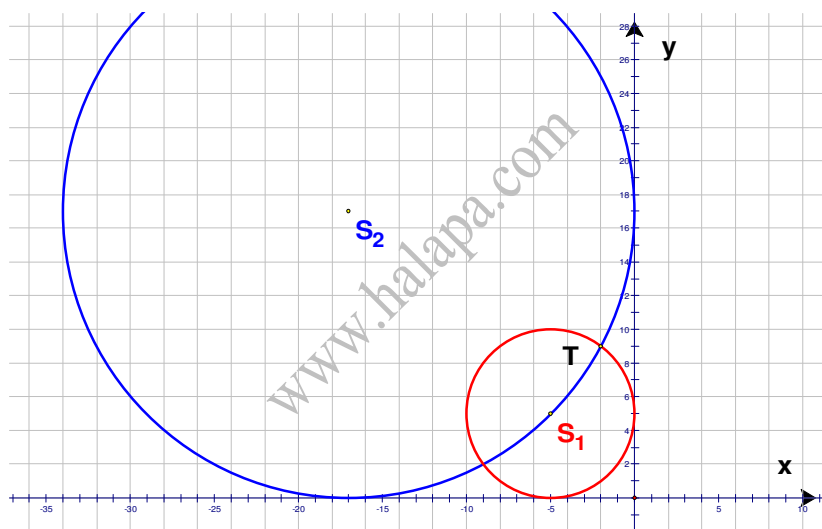
Budući da točka T pripada kružnici, koordinate točke uvrstićemo u jednadžbu kružnice:

$$\left. \begin{array}{l} T(x, y) = T(-2, 9) \\ (x+r)^2 + (y-r)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (-2+r)^2 + (9-r)^2 = r^2 \Rightarrow 4 - 4 \cdot r + r^2 + 81 - 18 \cdot r + r^2 = r^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 4 - 4 \cdot r + r^2 + 81 - 18 \cdot r + r^2 = r^2 \Rightarrow r^2 - 22 \cdot r + 85 = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r^2 - 22 \cdot r + 85 = 0 \\ a = 1, b = -22, c = 85 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 1, b = -22, c = 85 \\ r_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{22 \pm \sqrt{484 - 4 \cdot 1 \cdot 85}}{2 \cdot 1} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{22 \pm \sqrt{484 - 340}}{2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_{1,2} = \frac{22 \pm \sqrt{144}}{2} \Rightarrow r_{1,2} = \frac{22 \pm 12}{2} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{22+12}{2} \\ r_2 = \frac{22-12}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = \frac{34}{2} \\ r_2 = \frac{10}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r_1 = 17 \\ r_2 = 5 \end{array} \right\}.$$

Postoje dvije kružnice:

$$\bullet \left. \begin{array}{l} r = 17, p = -17, q = 17 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (x+17)^2 + (y-17)^2 = 289.$$

$$\bullet \left. \begin{array}{l} r = 5, p = -5, q = 5 \\ (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (x+5)^2 + (y-5)^2 = 25.$$

Vježba 079

Napiši jednadžbu kružnice koja dira obje koordinatne osi i prolazi točkom T(2, 9).

Rezultat: $(x-17)^2 + (y-17)^2 = 289$, $(x-5)^2 + (y-5)^2 = 25$.

Zadatak 080 (3A, TUPŠ)

Napiši jednadžbu elipse ako je

$$a - b = 2, p = 1.$$

Rješenje 080

Ponovimo!

Osnovna jednadžba elipse

$$b^2 \cdot x^2 + a^2 \cdot y^2 = a^2 \cdot b^2 \quad \text{ili} \quad \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1.$$

Tetiva elipse koja prolazi fokusom i okomita je na veliku os naziva se parametar elipse i njezina duljina se označava s $2 \cdot p$ ($p > 0$):

$$p = \frac{b^2}{a}.$$

Broj p nazivamo poluparametar elipse.

Rješavamo sustav jednačnji:

$$\begin{aligned} \left. \begin{array}{l} a-b=2 \\ p=1 \end{array} \right\} &\Rightarrow \left. \begin{array}{l} a=2+b \\ \frac{b^2}{a}=1 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a=2+b \\ b^2=a \end{array} \right\} \Rightarrow b^2=2+b \Rightarrow b^2-b-2=0 \Rightarrow \\ \Rightarrow \left. \begin{array}{l} b^2-b-2=0 \\ a=1, b=-1, c=-2 \end{array} \right\} &\Rightarrow \left. \begin{array}{l} a=1, b=-1, c=-2 \\ b_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} \Rightarrow b_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{1 - 4 \cdot 1 \cdot (-2)}}{2 \cdot 1} \Rightarrow \\ \Rightarrow b_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{1+8}}{2} \Rightarrow b_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{9}}{2} \Rightarrow b_{1,2} = \frac{1 \pm 3}{2} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} b_1 = \frac{1+3}{2} \\ b_2 = \frac{1-3}{2} \end{array} \right\} &\Rightarrow \left. \begin{array}{l} b_1 = \frac{4}{2} \\ b_2 = \frac{-2}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \\ \Rightarrow \left. \begin{array}{l} b_1 = 2 \\ b_2 = -1 \end{array} \right\} &\text{nema smisla} \end{aligned}$$

Mala poluos b elipse iznosi:

$$b = 2.$$

Velika poluos a elipse iznosi:

$$\left. \begin{array}{l} b=2 \\ a=2+b \end{array} \right\} \Rightarrow a=2+2 \Rightarrow a=4.$$

Jednačba elipse glasi:

$$\left. \begin{array}{l} a=4, b=2 \\ \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{x^2}{4^2} + \frac{y^2}{2^2} = 1 \Rightarrow \frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{4} = 1 \Rightarrow \frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{4} = 1 \cdot \frac{16}{16} \Rightarrow x^2 + 4 \cdot y^2 = 16.$$

Vježba 080

Napiši jednačbu elipse ako je

$$a - b = 4, \quad p = 2.$$

Rezultat: $x^2 + 4 \cdot y^2 = 64.$